

K PŘÍPRAVĚ VELITELŮ A ŠTÁBŮ RAKETOVÉHO VOJSKA A DĚLOSTŘELECTVA

Rozvoj vědy a techniky vystupuje v současných podmínkách jako pokračování revolučního procesu, který začala uskutečňovat naše Komunistická strana Československa vybojováním politické moci, změnou výrobních podmínek a vztahů. Postupně zasahuje a mění všechny stránky života společnosti, přináší zásadní a hluboké přeměny v povaze lidské práce, lidského života i ve struktuře společnosti. To je také cesta, která odpovídá základnímu historickému poslání dělnické třídy, která si klade za svůj cíl změnit všechny společenské a technické podmínky a prosadit všestranný rozvoj sil a schopností všech pracujících.

Pod vlivem vědeckotechnického pokroku dochází k zásadním změnám i ve výstavbě a rozvoji armády. Vojenskotechnická revoluce změnila rozvoj všech druhů ozbrojených sil, zvýšila jejich bojovou sílu, vnáší mnoho nového do způsobů vedení ozbrojeného zápasu i do řízení a velení vojskům.

Tyto změny se v plném rozsahu odrážejí i v rozvoji raketového vojska a dělostřelectva ČSLA. Uvedu jen některé:

- byla zavedena raketová technika, která podstatně ovlivnila bojovou sílu vojsk,

- postupně se zvyšuje bojová síla pozemního dělostřelectva zaváděním nové progresivní dělostřelecké techniky a to má svůj odraz i v

- nových metodách řízení a velení jak v raketovém vojsku, tak v dělostřelectvu zaváděním mechanizační a automatizační techniky.

Vědeckotechnická revoluce zasahuje a nadále bude zasahovat do všech oblastí výstavby raketového vojska a dělostřelectva, ovlivňuje přípravu kádřů, tvorbu předpisů i organizační strukturu RVD ČSLA.

Hluboké pochopení rozhodujícího významu vědeckotechnické revoluce pro další výstavbu raketového vojska a dělostřelectva a potřeby rychlého zavádění progresivních metod a prostředků do praxe je rozhodujícím předpokladem dalšího zvýšení bojeschopnosti raketového vojska a dělostřelectva ČSLA. Víme, že náš velitelský i vědeckopedagogický sbor, který řídí přípravu kádřů raketového vojska a dělostřelectva, má bezprostřední vliv na růst politického uvědomění velitelů a štábů RVD. Toto uvědomění je potom jedním z hlavních faktorů vědeckotechnické revoluce a v tomto smyslu není pouhým důsledkem, ale i příčinou rostoucího tempa pokroku vědy a techniky u raketového vojska a dělostřelectva. Péče a pozornost stranických a státních orgánů vytváří velkou perspektivu pro využití všech možností současného vědeckotechnického pokroku v raketovém vojsku a dělostřelectvu.

V souladu s rozvojem vědy a techniky se projevují v raketovém vojsku a dělostřelectvu nové jevy:

— hluboké kvalitativní změny v soudobé bojové technice. Není nutné zde vyčíslovat všechny. Postačí např. uvést raketomet 122 mm vz. 70, systémy protitankových řízených střel atd.,

— stále se rozvíjí automatizace činností jak při obsluze raketové a dělostřelecké techniky, tak i v oblasti velení, v získávání informací a podkladů, v jejich zpracování, v oblasti průzkumu, přípravě prvků pro účinnou střelbu i při řízení palby,

— konečně i progresivní změny v oblasti velení a řízení. Bojová činnost raketového vojska a dělostřelectva a její řízení je stále složitější a náročnější. Růst dynamiky boje vede k pronikavému zvětšení objemu potřebných informací, které je nutné rychle a přesně analyzovat tak, abychom mohli přijmout optimální rozhodnutí.

V průběhu bouřlivého rozvoje vědy a techniky se dnes zkracuje cyklus mezi vývojem, výrobou a použitím. Naši velitelé a příslušníci štábů RVD dnes mohou zažít v průběhu své služby ve štábech a u jednotek i několik postupných zásadních změn, které úzce souvisejí s vědeckotechnickým rozvojem.

Vědeckotechnická revoluce [a toho si musí být vědomi všichni vedoucí funkcionáři štábů a vojsk i pedagogické kádry vojenských škol] zákonitě mění i charakter pracovní činnosti velitele a příslušníka štábu. Velení našim svazkům, útvarům a jednotkám i řídicí práce ve štábech raketového vojska je stále více tvůrčí činností. Jestliže jsme dříve byli zvyklí, že pracovní schopnosti našich velitelů a příslušníků štábů byly mnohdy redukovány na návyky, pak dnes v době prudkého rozvoje vědy a techniky si musíme uvědomit, že výsledky práce našich velitelů a štábů závisí stále větší měrou na vzdělání, kvalifikaci a tvůrčích schopnostech každého velitele a příslušníka štábu.

Jinak řečeno, změny v obsahu a charakteru pracovní činnosti našich velitelů a příslušníků štábů RVD zákonitě vedou i k podstatným změnám osobnosti, ke změnám vzájemného způsobu spojení jejich intelektuálních, morálních i emocionálních dispozic a společenských funkcí. Konečně všichni jsme si vědomi toho, že v růstu komunistického přesvědčení nabývá stále rostoucího významu schopnost tvůrčího myšlení, iniciativy a aktivity.

V podmínkách pronikavého rozvoje raketového vojska a dělostřelectva nabývá nového pojetí i otázka rozvoje tvůrčího myšlení osobnosti a přípravy našich veli-

telů a štábů vůbec. Objem požadovaných znalostí každého jednotlivce narůstá nebývalým tempem a příprava kvalifikovaného velitele i příslušníka štábu vyžaduje stále více času.

Tento prudký rozvoj dále způsobil, že i v přípravě našich velitelů a štábů zanikla relativní stabilita znalostí. Jestliže dříve stačily znalosti získané v dělostřeleckém učilišti celou řadu let, dnes již to není zdaleka pravda.

Z těchto objektivních skutečností vyplývá velmi závažný závěr, který musí přípravu kádrů raketového vojska a dělostřelectva podstatně ovlivnit. Spočívá v tom, že naši velitelé a příslušníci štábů musí ovládnout návyky samostatného získávání znalostí, které jim umožní vyvíjet se v souladu s urychlujícím se vědeckotechnickým rozvojem. Zde jsou plně na místě slova generálního tajemníka ÚV KSSS a předsedy prezidia Nejvyššího sovětu SSSR soudruha L. I. Brežněva: „Úkol spočívá v tom, abychom naučili mladé lidi tvořivě myslet, abychom je připravili k životu, k praktické práci.“

Zvyšování úrovně vzdělání, vyzbrojování velitelů a štábů RVD vědeckými znalostmi je charakteristickým rysem rozvoje osobnosti v období vědeckotechnické revoluce. Proto také chceme, aby každý velitel i příslušník štábu raketového vojska a dělostřelectva uměl tvořivě myslet, dialekticky analyzovat jevy a události, uměl z nich vyvozovat praktické závěry pro vlastní práci a pro přípravu podřízené jednotky, útvaru, svazku či štábu.

Usilujeme o to, aby každý velitel a příslušník štábu raketového vojska a dělostřelectva zvládl základy marxistickoleninského učení, aby jasně chápal politické cíle naší strany a státu a jejich vojenskou politiku, aby měl širokou vědeckou i praktickou přípravu a dokonale ovládal svoji profesi.

Usilujeme o to, aby dnešní velitel raketové či dělostřelecké jednotky, útvaru či svazku, jakož i příslušník štábu byl dovedným organizátorem, schopným v praxi aplikovat vědecké principy organizace práce, aby uměl pracovat s lidmi, vážil si kolektivních zkušeností, uměl naslouchat mínění ostatních, zkušenějších soudruhů a kriticky hodnotil dosahované výsledky.

Svoji úlohu a místo v tomto procesu přípravy kádrů raketového vojska a dělostřelectva mají i odborné katedry vojenských škol. Jsme si však vědomi toho, že vybavit posluchače vědomostmi na celou dobu jejich praxe ve štábech a vojscích dnes není možné. Příprava ve školách však musí zabezpečit, aby absolventi získa-

li nezbytné minimum teoretických znalostí i praktických návyků, které by jim umožnily rychlou adaptaci do procesu bojové a politické přípravy vojsk a plnit odpovědně jejich funkční povinnosti. To vyžaduje, aby naši vědeckopedagogičtí pracovníci dobře znali obsah funkce a funkčních povinností, pro které jsou absolventi připravováni a aby také znali podmínky, za kterých naši velitelé u jednotek pracují.

Pozornost, kterou věnovalo plénum ÚV KSČ z května 1974 rozvoji v oblasti vědeckotechnického pokroku, jen zdůrazňuje skutečnost, že před našimi odbornými katedrami stojí významný úkol — s využitím vědeckých poznatků a technických prostředků připravovat vysoko kvalifikované specialisty raketového vojska a dělostřelectva. A to není úkol malý.

To však stejnou měrou platí i o praxi velitelské přípravy ve štábech a útvech RVD. Ani zde nemůžeme zaostávat se starými metodami a prostředky. Soudobý rozvoj vojenské vědy a techniky nutí zvládnout daleko více znalostí a v daleko kratším čase. Proto se musíme vážně zamýšlet nad problémem, jak dále zkvalitňovat přípravu velitelů a štábů, jak ji ještě více přiblížit potřebám praxe a jak ji dále zefektivnit. V současné době rapidně vzrostla úloha technických vyučovacích prostředků. Je tedy třeba v daleko větší míře využívat mechanická a elektromechanická zařízení, vyučovací filmy, různá projekční zařízení, audiovizuální pomůcky, různé imitátory a тренаžéry, technické prostředky kontroly, programování a jiné dostupné prostředky. Využití technických prostředků v přípravě velitelů a štábů je dnes objektivní nutností, protože podstatně zvyšují její efektivnost. Dnes musíme obsáhnout v určeném čase více znalostí, než tomu bylo dříve. Toho však nedosáhneme, budeme-li se opírat o staré metody.

Jak ukazují zkušenosti např. ve vyšších vojenských učilištích Sovětské armády, optimalizuje využívání technických prostředků ve výuce celý proces v mnohých ukazatelích. Rovněž i výsledky psychologických a fyziologických výzkumů potvrzují, že největší část informací získává člověk zrakovým vjemem (okolo 80 až 90 %). Je prokázáno, že posluchač je schopen při ústním výkladu přijmout za 1 minutu do 1000 informačních jednotek, kdežto s využitím zrakových orgánů je schopen přijmout až stokrát více. Podle údajů organizace UNESCO si člověk zapamatuje sluchem asi 15 % ústních informací, kolem 25 % vizuálně získaných informací a kombinací obou asi 65 % jemu předkládaných informací. To jsou pádné argumenty pro další zefektivnění přípravy kádrů raketového vojska a dělostřelectva jak ve školách, tak i u vojsk.

V přípravě raketového vojska a dělostřelectva by neměly např. chybět тренаžéry, které umožňují modelovat různé situace v průběhu bojové činnosti, tyto situace buď zjednodušovat nebo vytvářet stále složitější podmínky, měnit různé parametry a dobu vykonání úkonu apod.

Trenažéry umožňují imitovat i havarijní situace, uvádět úkony po částech, opakovat situace a pěstují u posluchačů návyky k řešení obdobných situací.

V této stručné úvaze k přípravě kádrů raketového vojska a dělostřelectva ve vojskách a školách chtěl jsem zdůraznit potřebu jejího zkvalitnění v souvislosti s prudkým rozvojem vědy a techniky, který se zákonitě promítá i do oblasti vojenství. Příprava kádrů je dnes velmi důležitým úkolem při zdokonalování systému řízení vojsk. Důsledně realizaci tohoto úkolu musíme podřídit i přípravu velitelů a štábů raketového vojska a dělostřelectva ČSLA.